

แบบฝึกเสริมการอ่านจับใจความ

แบบฝึกเสริมทักษะที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ

รายวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาษาไทยพื้นฐาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นางจินตนา ธรรมวงศ์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕ (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต ๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อพัฒนาการเรียนรู้ รายวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนเพื่อมุ่งหวังเพิ่มพูนคุณภาพเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และฝึกทักษะด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาไทยที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบกับผู้สอนได้พบปัญหาในการสอน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ ได้หาวิธีการสอนแบบต่างๆ แต่ก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผลทางด้านการจัดการเรียนรู้เพราะผู้เรียนขาดทักษะการฝึกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระการอ่าน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

ผู้สอนจึงได้สร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุดและมีความหลากหลายให้กับผู้เรียน เพื่อนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม ผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีแนวคิดจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ปรากฏว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ ดังนั้นแบบฝึกเสริมทักษะชุดนี้ จึงมีความหลากหลายของกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของจุดประสงค์ โดยเริ่มฝึกกิจกรรมการอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญจากง่ายไปหายากตามลำดับ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างมีความสุขและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกเสริมทักษะนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนช่วยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแบบฝึกเสริมทักษะเล่มนี้ให้สำเร็จ

จินตนา ธรรมวงศ์

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	๑
ตัวชี้วัด	๑
จุดประสงค์การเรียนรู้	๑
คำแนะนำสำหรับครู/คำแนะนำสำหรับนักเรียน	๒
แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความ	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ	๔
ศึกษาเนื้อหาเรื่อง การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ	๑๐
กิจกรรมขั้นที่ ๑ หนึ่งคำสำคัญที่พบ	๑๕
กิจกรรมขั้นที่ ๒ ค้นหาคำสำคัญ	๒๐
กิจกรรมขั้นที่ ๓ คำสำคัญในบทร้อยกรอง	๒๔
กิจกรรมขั้นที่ ๔ ประลองปัญญาค้นหาคำสำคัญ	๒๘
กิจกรรมขั้นที่ ๕ ไขปริศนาคำสำคัญ	๓๑
กิจกรรมขั้นที่ ๖ การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญจากย่อหน้า	๓๓
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ	๓๖
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
เฉลยกิจกรรมขั้นที่ ๑	๔๑
เฉลยกิจกรรมขั้นที่ ๒	๔๖
เฉลยกิจกรรมขั้นที่ ๓	๕๐
เฉลยกิจกรรมขั้นที่ ๔	๕๔
เฉลยกิจกรรมขั้นที่ ๕	๕๗
แนวการตอบกิจกรรมขั้นที่ ๖	๕๙
บรรณานุกรม	๖๑

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ท ๑.๑ ม. ๑/๒ จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ ม. ๑/๘ วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกความหมายของคำสำคัญได้
๒. นักเรียนสามารถค้นหาคำสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนเห็นความสำคัญของคำสำคัญเพื่อนำไปใช้เป็นแนวคิดในการอ่านได้

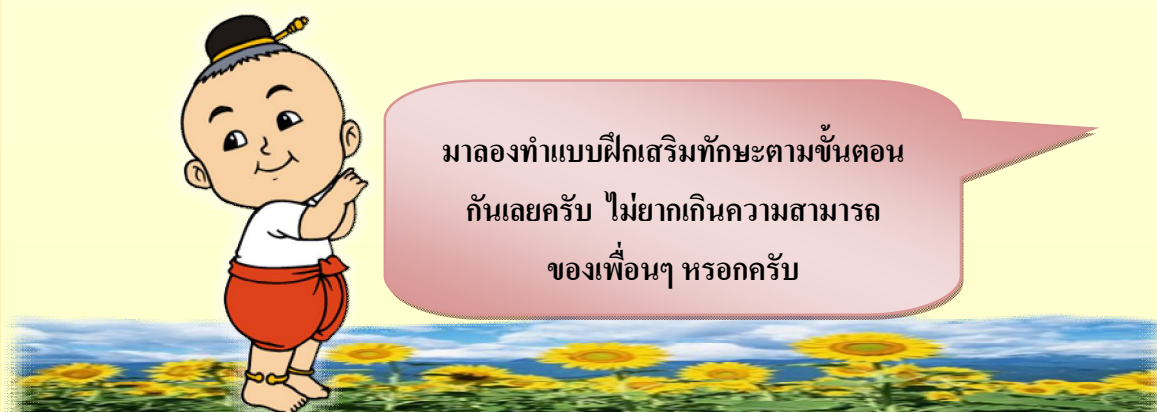
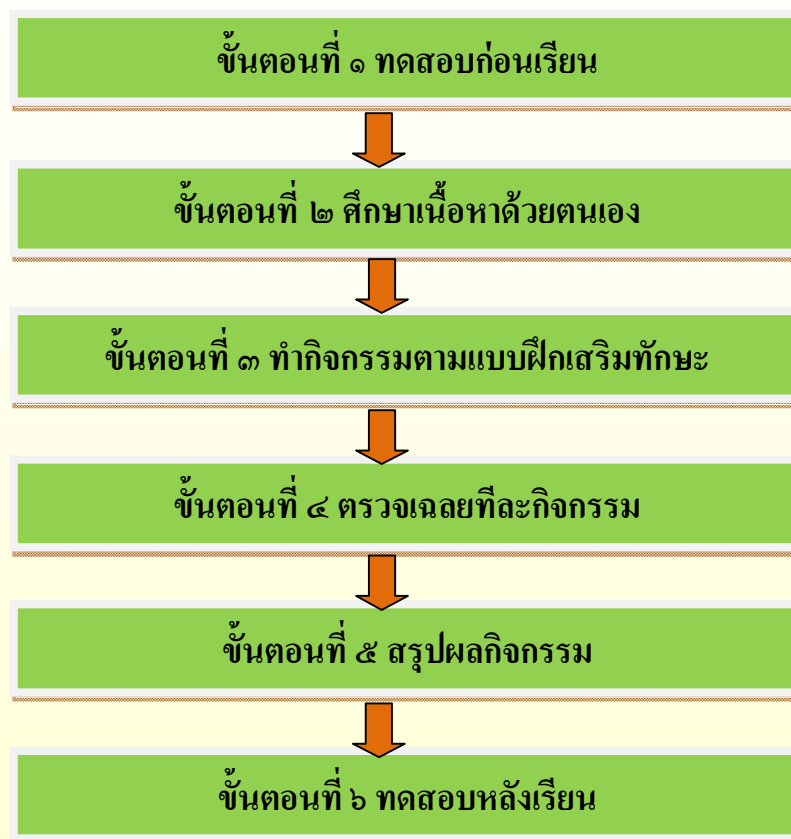
คำแนะนำสำหรับครู

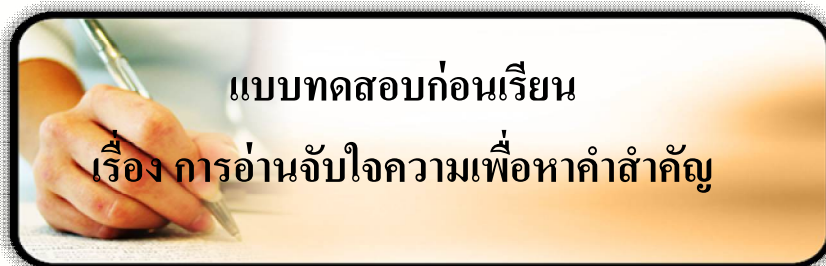
๑. ครูให้นักเรียนศึกษาคำชี้แจงในการทำแบบฝึกเสริมทักษะที่ ๑ เรื่อง การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญให้เข้าใจ
๒. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน มีจำนวน ๑๐ ข้อ เพื่อวัดความรู้ก่อนเรียน
๓. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ก่อนทำกิจกรรมในแบบฝึกเสริมทักษะ
๔. ครูใช้แบบฝึกเสริมทักษะควบคู่ไปกับการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ รายวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาษาไทยพื้นฐาน
๕. ครูชี้แจงให้นักเรียนรับทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
๖. ครูสามารถจัดกิจกรรมยืดหยุ่นหรือปรับกิจกรรมตามสถานการณ์ได้ตามความเหมาะสม
๗. ครูให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขณะทำกิจกรรม
๘. ครูให้คำชมเชยเพื่อให้กำลังใจแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนปฏิบัติถูกต้อง
๙. ครูควรเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ดี
๑๐. ครูควรให้นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละแบบฝึกเสริมทักษะในเวลาที่กำหนด

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

๑. นักเรียนควรปฏิบัติตามข้อตกลงในการดำเนินกิจกรรมอย่างเคร่งครัด
๒. นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย
๓. นักเรียนศึกษารายละเอียดส่วนประกอบแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความให้ละเอียดชัดเจน
๔. นักเรียนทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ รับผิดชอบ ตามขั้นตอนที่กำหนดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้
๕. นักเรียนควรปรึกษาหรือขอคำแนะนำเมื่อมีข้อสงสัย

คำชี้แจง อ่านคำถามแล้วเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องใต้ตัวเลือกในกระดาษคำตอบที่แจกให้

“เกศวะแค้นใจ ก็หลบหนีออกจากหมู่บ้านของตนไปเข้าละแวกอื่น พบต้นไม้ใหญ่ก็ขึ้นไปซ่อนตัวอยู่บนต้นไม้และต้นไม้นั้นมีเทวรูปปัญจannon คนทั้งหลายในละแวกนั้นนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก”

(นิทานเวตาล เรื่องที่ ๖ พราหมณ์เกศวะกับบุตรเขย ๓ คน :
กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์)

๑. จากข้อความสำคัญคือข้อใด

- ก. ต้นไม้
- ข. แค้นใจ
- ค. ศักดิ์สิทธิ์
- ง. เทวรูปปัญจannon

“ชินแสเป็นคำจีนที่มีความหมายหลายอย่าง จะแปลว่าครูก็ได้แปลว่า
หมอรักษาคณไช้ก็ได้ กระทั่งหมอดูก็ยังเรียกกันว่าเป็นชินแสหรือจะเป็นผู้มี
วิชาหรือผู้รู้ ก็เรียกเป็นชินแสได้”

(จิตรรา ก่อมนันทเกียรติ)

๒. จากข้อความสำคัญคือข้อใด

- ก. ครู
- ข. หมอ
- ค. ชินแส
- ง. ผู้มีวิชา

ให้อ่านข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๓-๕

“ท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวว่า เมื่อมีปัญหาใดๆ เวลาจะคิดจะพูดจะทำ
อะไร ควรพูด ในขณะที่น้ำชายังไม่ล้นถ้วย หมายถึง เวลาเข้ามีด เวลาตื่นนอน
ยังไม่ได้เรื่องราวหรือปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน”

(TEST เตรียม ENT ' วิชาภาษาไทย : บัณฑิตแนะแนว)

๓. จากข้อความสำคัญคือข้อใด

- ก. ตื่นนอน
- ข. ล้นถ้วย
- ค. ปัญหา
- ง. น้ำชา

๔. เมื่อมีปัญหาใดๆ ให้พูดหรือทำในเวลาใด

- ก. เช้ามีด
- ข. กลางวัน
- ค. ก่อนนอน
- ง. ตอนเย็นหลังจากเสร็จธุระแล้ว

๕. “น้ำชายังไม่ล้นถ้วย” หมายถึงข้อใด

- ก. เวลาเที่ยงก่อนที่จะกินน้ำชา
- ข. ช่วงใดก็ได้ที่เรายังรินน้ำชาไม่หมด
- ค. หลังเลิกงานเมื่อกินน้ำชาจนหมดถ้วยแล้ว
- ง. เวลาตื่นนอนที่ยังไม่ได้รินน้ำชาให้ล้นถ้วย ยังไม่มีปัญหาใดๆ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๖-๘

“หิ่งห้อยมีอวัยวะทำแสงอยู่บริเวณส่วนท้องด้านล่าง เพศผู้มีอวัยวะทำแสง ๒ ปล้อง เพศเมียมี ๑ ปล้อง แต่บางชนิดตัวเต็มวัยเพศเมียมีรูปร่างลักษณะคล้ายหนอน มีอวัยวะทำแสงด้านข้างของลำตัวเกือบทุกปล้อง แสงของหิ่งห้อยเกิดจากปฏิกิริยาของสารลูซิเฟอริน (Luciferin) ที่อยู่ในอวัยวะทำแสงกับออกซิเจน มีเอนไซม์ลูซิเฟอเรส (Luciferase) เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาและมีสารอดีโนซีนไตรฟอสเฟต (Adenosine Triphosphate, ATP) เป็นตัวให้พลังงานทำให้เกิดแสง หิ่งห้อยกระพริบแสงเพื่อการผสมพันธุ์และการสื่อสารซึ่งกันและกัน”

(หนังสือมหัศจรรย์พืชและสัตว์ : ชมรมบ้านวิทยาศาสตร์)

๖. จากข้อความมีคำสำคัญกี่คำ

- ก. ๒ คำ
- ข. ๓ คำ
- ค. ๔ คำ
- ง. ๕ คำ

๗. คำสำคัญที่พบในข้อความนี้คืออะไร

- ก. หিংห้อย ปฏิภิริยา ชิเฟอร์ริน เอนไซม์
- ข. หিংห้อย อวัยวะทำแสง ผสมพันธุ์ สื่อสาร
- ค. ปฏิภิริยา ชิเฟอร์ริน เอนไซม์ อดีโนซีนไตรฟอสเฟต
- ง. หিংห้อย ชิเฟอร์ริน ออกซิเจน อดีโนซีนไตรฟอสเฟต

๘. อวัยวะที่ทำให้เกิดแสงอยู่ในบริเวณไหนของหিংห้อย

- ก. ส่วนด้านล่างของส่วนท้องหিংห้อย
- ข. ส่วนบริเวณขาของหিংห้อย
- ค. ส่วนปลายหางของหিংห้อย
- ง. ส่วนหัวของหিংห้อย

๙. หিংห้อยกระพริบแสงเพื่ออะไร

- ก. สื่อสาร
- ข. ผสมพันธุ์
- ค. หาอาหาร
- ง. ถูกทั้ง ก และ ข

พฤษภาทศวรรษ	อิกฤตกรรมอันปลดปล่อย
โททนต์เส่งกง	สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย	มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี	ประดับไว้ในโลกา

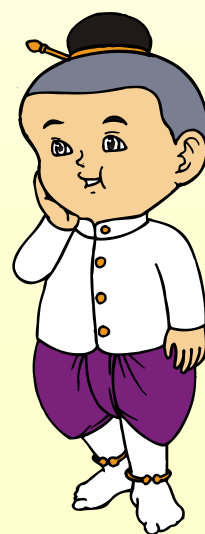
(กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ : สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

๑๐. คำสำคัญของบทประพันธ์นี้คือข้อใด

- ก. ชั่วดี
- ข. ทศวรรษ
- ค. นรชาติ
- ง. โททนต์

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาเรื่อง การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ

การอ่านจับใจความเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การอ่านเพื่อค้นหาคำสำคัญถือว่าเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการอ่านที่จะต้องพัฒนาทักษะการอ่านให้สูงขึ้น เพราะคำสำคัญจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง

ความหมายของคำสำคัญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้อธิบายไว้ว่า “คำเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่มีความหมายในตัวเอง” อย่างไรก็ตามคำที่ปรากฏอยู่ในสารจะมีความหมาย แต่ถ้าพิจารณาถึงความสำคัญของแต่ละคำจะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไปในแง่ของการอ่านคำที่มีความสำคัญ หรือผู้อ่านมักจะเรียกติดปากว่า “คำสำคัญ” นั้น หมายถึง คำที่มีความหมายพิเศษสมควรที่จะจดจำ ซึ่งพจนานุกรมการอ่านเขียนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า The Literacy Dictionary ของ Harris และHodges (๑๙๕๕) ได้อธิบายความหมายของคำสำคัญ หรือ Key Word ไว้ว่าเป็นคำที่กำหนดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่แนวคิดของเนื้อเรื่อง ในเรื่องอาจมีคำสำคัญหลายคำแต่เมื่อนำคำสำคัญเหล่านั้นมาเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นก็สามารถมองเห็นข้อสรุปจนสามารถนำไปสู่การหาแนวคิดที่ถูกต้องได้

ลักษณะของคำสำคัญ

ผู้เขียนสารทั่วไปไม่ได้มีการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของคำสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนสารวิชาการหรือสารบันเทิงขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้อ่าน เมื่อเห็นว่าคำใดที่ผู้อ่านควรสนใจและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ก็มักจะให้คำนั้นเป็นคำสำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของนักเรียนซึ่งเป็นผู้อ่านจะสังเกตคำสำคัญ โดยอาศัยหลักดังนี้

๑. เป็นคำที่ผู้เขียนมักจะใช้ตัวหนา ตัวเอน หรือใช้วิธีขีดเส้นใต้ บางครั้งอาจอยู่ในเครื่องหมายคำพูด ดังนั้น ก่อนที่จะเริ่มอ่านละเอียด ควรเริ่มต้นด้วยการใช้วิธีอ่านสำรวจ โดยเริ่มจุดเพ่งตาที่กึ่งกลางของบรรทัดแรกแล้วเคลื่อนสายตาลงไปกึ่งกลางแต่ละบรรทัด ก็จะพบคำที่มีลักษณะดังกล่าวปรากฏอยู่ เช่น

วิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ในอดีตและปัจจุบันนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับกล้วยมาโดยตลอด ด้วยจะเห็นได้จากงานที่มีพิธีรีตอง ซึ่งเป็นงานพิธีตามแบบขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาเพื่อชีวิต :
ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

จากข้อความข้างต้น คำที่ขีดเส้นใต้ คือ **กล้วย** แสดงว่าผู้เขียนต้องการเน้นความสำคัญของกล้วย จึงขีดเส้นใต้คำนี้ **กล้วย** จึงเป็นคำสำคัญของข้อความดังกล่าว

๒. เป็นคำที่แสดงให้เห็นถึงเหตุและผลของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น

การใช้ภาษาถิ่นในท้องถิ่น มีกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น คือ ชาวบ้าน กลุ่มเพื่อน คนในครอบครัว ญาติ กลุ่มคนเหล่านี้ใช้ภาษาถิ่นสื่อสารกันในบ้าน ในชีวิตประจำวัน ในงานบุญ ผลของการใช้ภาษาถิ่น ช่วยให้เกิดความรักความสามัคคี ความเป็นพวกเป็นพ้อง และเมื่อมีการนำภาษาถิ่นมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานช่วยให้รู้และเข้าใจความหมายของคำได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำแนวคิดของผู้รู้ในท้องถิ่นมาเรียบเรียงเป็นภาษาไทยมาตรฐานได้

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาเพื่อชีวิต :
ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

จากข้อความข้างต้น มิได้มีเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ ดังนั้นจึงต้องใช้การอ่านละเอียด ซึ่งข้อความจะปรากฏให้เห็นถึงลักษณะของความเป็นเหตุและผล เหตุคือการใช้ภาษาถิ่น ผลคือการทำให้เกิดความรักในหมู่ผู้ใช้ภาษาถิ่น ดังนั้น คำสำคัญของข้อความดังกล่าว คือ **ภาษาถิ่น**

๓. เป็นคำที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน โดยอาศัยจากข้อสังเกตจากสถานการณ์ที่พาดพิงไปถึง เช่น

รถไฟทุกสายที่มุ่งเข้าสู่กรุงโตเกียวจะเรียกว่ารถไฟที่เร็วขึ้น
ส่วนรถไฟที่แล่นออกจากกรุงโตเกียวเรียกว่ารถไฟที่ช้าลง
(สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี : ประคองญี่ปุ่น)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงของรถไฟทุกสายที่แล่นเข้าสู่กรุงโตเกียว และแล่นออกจากกรุงโตเกียวซึ่งเรียกว่าที่เร็วขึ้นและที่ช้าลง สองคำนี้จึงเป็นคำสำคัญของข้อความ

๔. เป็นคำที่ต้องการอธิบายขยายความเพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้อ่าน เช่น

...ในอินเดียเขาจึงมีนรกอยู่ขุมหนึ่ง เขาเรียกว่า ปุตตนรก ครอบครวไคไม่มีบุตร เรียกว่าตคนรกขุมนี้ ปุตตนรก ก็คือ ร้อนอก ร้อนใจ เพราะบุตรนั่นเอง คือไม่มีมันก็ไม่สบายใจไม่มีความหวังในการทำงาน ไม่รู้จะทำไปทำไม ทำแล้วจะให้ใครดูแลรักษาต่อไป ทำแล้วจะให้แก่ผู้ใด...

(พระเทพวิสุทธเมธี : ปัญญานันทภิกขุ : บุญการี - กตัญญูกตเวที)

จากข้อความข้างต้นนี้จะพบว่าคำอธิบายต่าง ๆ มุ่งไปที่คำว่า **ปุตตนรก** ดังนั้น **ปุตตนรก** จึงเป็นคำสำคัญของข้อความนี้

ข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะของคำสำคัญจึงขึ้นอยู่กับ การพิจารณาตัดสินของผู้อ่าน ในกรณีที่มีเครื่องหมายระบุว่าเป็นคำสำคัญ ก็อาจใช้การอ่านสำรวจได้ แต่ในกรณีที่ไม่มีสัญลักษณ์แสดงให้เห็นคงต้องใช้การอ่านปกติ หรืออ่านละเอียดทุกถ้อยคำเพื่อเข้าใจ เนื้อความเป็นอันดับแรกก่อนที่จะตัดสินว่าคำใดเป็นคำสำคัญ

ลำดับขั้นในการอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญมีลำดับขั้นที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ใช้วิธีอ่านสำรวจหาคำสำคัญ ถ้าสารที่อ่านมีชื่อเรื่องอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ใช้ชื่อเรื่องเป็นจุดพุ่งตา ต่อจากนั้นจึงเคลื่อนสายตาผ่านกึ่งกลางของบรรทัดแรกเรื่อยลงไปจนถึงบรรทัดสุดท้าย ใช้สายตาชำเลื่องดูคำที่เป็นตัวหนา คำที่เป็นตัวเอน คำที่ขีดเส้นใต้ และคำที่อยู่ในเครื่องหมายคำพูด การอ่านสำรวจในขั้นนี้เป็นการตรวจดูคำสำคัญ ตลอดจนคำยากที่ปรากฏอยู่ในเรื่องนั่นเอง กรณีที่ไม่มีชื่อเรื่องเป็นการอ่านข้อความให้วางสายตาเป็นจุดพุ่งที่กึ่งกลางบรรทัดแรกของข้อความ แล้วจึงเคลื่อนสายตาผ่านจุดกลางของบรรทัดอื่นๆ เมื่อขึ้นหน้าใหม่ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ขั้นที่ ๒ ใช้วิธีอ่านละเอียด ในกรณีที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุคำสำคัญไว้ในเนื้อเรื่อง โดยมีเจตนาให้ผู้อ่านค้นหาคำสำคัญด้วยตนเอง ในลักษณะเช่นนี้ผู้อ่านจำเป็นต้องอ่านทุกถ้อยคำเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องควบคู่กับการค้นหาคำสำคัญ

(ที่มา : สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ และธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์, (๒๕๕๒ ; ๒-๖))

ตัวอย่าง

กะเพรา

กะเพราเป็นพืชที่ใช้ใบสดใบอ่อนประกอบอาหาร เพื่อดับกลิ่นคาวอาหารประเภทเนื้อ ช่วยให้อาหารมีกลิ่นหอมและเสริมให้อาหารมีรสชาติดี แต่อย่ามองคุณค่าของใบกะเพราว่าเป็นเพียงเครื่องชูรสของอาหารเท่านั้น เพราะการรับประทานกะเพรายังช่วยไม่ให้ท้องอืด เนื่องจากมีสารช่วยย่อยอาหารด้วย

ต้นกะเพราจัดเป็นไม้พุ่มเตี้ย อายุยืนนาน ความสูงพุ่มประมาณ ๑๕ เซนติเมตร ลำต้นและใบมีขนเล็กน้อย ขึ้นได้ดีในดินทุกชนิดและปลูกได้ในทุกฤดูกาล แต่ควรเริ่มปลูกในฤดูฝน ซึ่งเป็นช่วงที่ต้นกะเพราออกงามได้ดีที่สุด ชอบดินร่วนซุย เช่นเดียวกับพืชผักชนิดอื่นๆ พันธุ์กะเพราที่นิยมปลูกมี ๒ พันธุ์ คือ กะเพราแดงกับกะเพราขาว กระเพราแดงสีของลำต้นและก้านใบจะมีสีม่วงแดง ส่วนกะเพราขาวสีของลำต้นและก้านใบจะเป็นสีเขียวอ่อน การปลูกกะเพรานิยมใช้การหว่านเมล็ดมากกว่าการปลูกกิ่งชำ กะเพราที่ปลูกสามารถเก็บใบรับประทานใน ๓๐ วัน

ธนาคารกสิกรไทย: สวนผักกสิกรไทย

คำสำคัญในย่อหน้าที่ ๑ คือ สารช่วยย่อยอาหาร

คำสำคัญในย่อหน้าที่ ๒ คือ กะเพราแดง กะเพราขาว

(ที่มา : สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ และธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์, (๒๕๕๒ ; ๕))

กิจกรรมขั้นที่ ๑ หนึ่งคำสำคัญที่พบ

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้ววงกลม (○) ล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่เป็นคำสำคัญ
(๕ คะแนน)

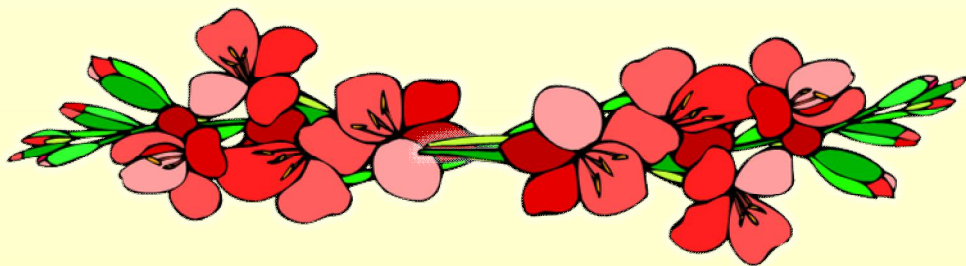
ตัวอย่าง

แม่เป็นคำแรกที่ลูกพูดได้ แม่เป็นคำที่มีความหมายซึ่งแก่ลูกยิ่งนัก ยากที่จะ
บรรยายด้วยถ้อยคำใดๆ แม่จะเป็นที่รักที่เคารพและเป็นเพื่อนที่เข้าใจ ไว้วางใจของ
ลูกซึ่งจะหาใครมาเหมือนแม่หาไม่ได้อีกแล้ว

(จินตนา ธรรมวงศ์)

คำสำคัญคือข้อใด

- ก. แม่
- ข. ลูก
- ค. รัก
- ง. เข้าใจ

๑. คนไทยมีความเชื่อว่า เมื่อถึงวัยเบญจเพสมักเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิต บางคนอาจประสบเรื่องไม่ดีหรือเกิดอุบัติเหตุ ทำอะไรก็ต้องมีสไตระมัดระวังมากขึ้น แต่บางคนก็อาจประสบความสำเร็จหรือเจริญรุ่งเรืองในช่วงนี้

(เฉลย-เก็บข้อสอบ O-NET ม.๓ : สามารถ พงศ์ไพบูลย์ และคณะ)

คำสำคัญคือข้อใด

- ก. วัยเบญจเพส
- ข. ความเชื่อ
- ค. อุบัติเหตุ
- ง. คนไทย

๒. คำว่า “ขอโทษ” เป็นคำที่แสดงความสำนึก ความนอบน้อมและความมีมารยาท เราจึงควรหัดพูดไว้ให้ติดปาก ด้วยขึ้นชื่อว่ามนุษย์ ต่อยิ่งใหญ่หรือมีตำแหน่งใหญ่โตเพียงใดก็ตาม ก็ย่อมมีโอกาสกระทำผิดด้วยกันทั้งนั้น

(รวมข้อสอบภาษาไทย O-NET ข้อสอบจริง ระดับชั้น ม.๖ : สอวศ์ ดำเนินสวัสดิ์)

คำสำคัญคือข้อใด

- ก. มนุษย์
- ข. ขอโทษ
- ค. กระทำผิด
- ง. ความสำนึก

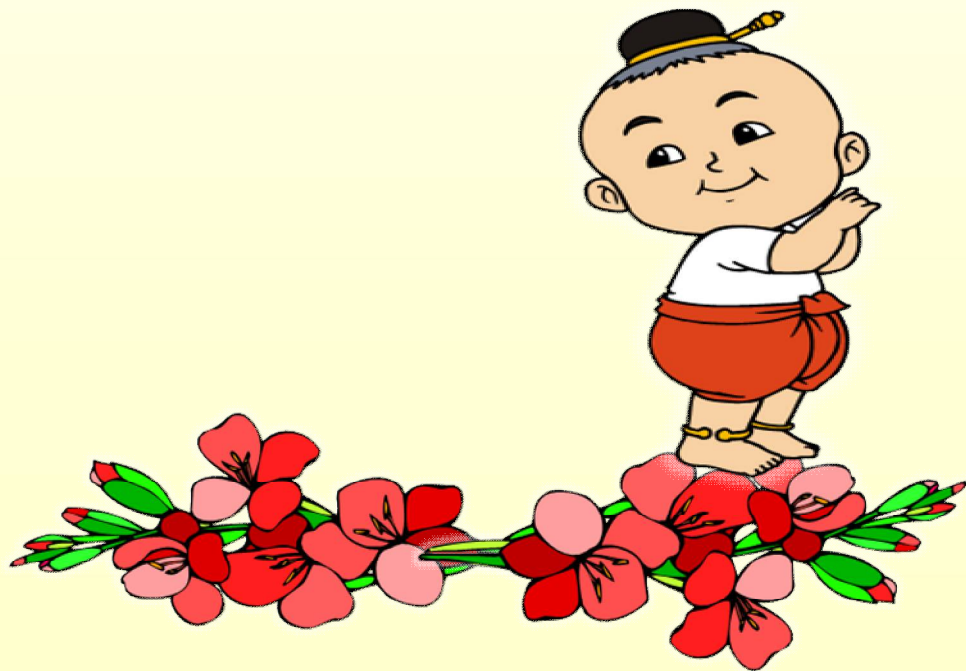

๓. การรับประทานอาหารแบบไทยๆ ในที่นี้ คือการรับประทานอาหารด้วยมือ ซึ่งชาวบ้านไทยแท้ที่มีผู้อาวุโสอยู่ร่วมบ้าน มักเคยชินกับการปฏิบัติเช่นนี้อยู่ หรือจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เปิบมือ ก็ย่อมได้

(แบบฝึกทักษะภาษาไทย ชุดพัฒนาทักษะภาษา ม.๑ เล่ม ๒ : เสนีย์ วัฒวรรณ และคณะ)

คำสำคัญคือข้อใด

- ก. การรับประทาน
- ข. ชาวบ้านไทย
- ค. การปฏิบัติ
- ง. เปิบมือ

๔. ...ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่น่าพิศวงอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในลำน้ำโขงที่จังหวัดหนองคาย เรียกว่า **บั้งไฟพญานาค** มีลักษณะเป็นลูกไฟกลมๆ สีส้มลอยขึ้นจากผิวน้ำสู่อากาศ สูงประมาณ ๓๐-๔๐ เมตร บางลูกอาจสูงถึง ๑๐๐ เมตร แล้วหายวับไปเวลาเกิดไม่แน่นอน ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นลูกไฟที่พญานาคซึ่งอาศัยอยู่ในลำน้ำโขงพ่นขึ้นมาเพื่อบูชาพระแม่คงคาในวันออกพรรษา

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุกร และคณะ)

คำสำคัญคือข้อใด

- ก. ลำน้ำโขง
- ข. พญานาค
- ค. วันออกพรรษา
- ง. บั้งไฟพญานาค

๕. โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เรียกอีกอย่างว่า **โอท็อป (OTOP)** ซึ่งเป็น
อักษรย่อภาษาอังกฤษมาจากคำเต็มว่า One Tambon One Product เป็นโครงการ
ของรัฐบาลที่ส่งเสริม การผลิตสินค้าซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านให้จำหน่าย
สินค้าได้แพร่หลายในท้องตลาด

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุกร และคณะ)

คำสำคัญคือข้อใด

- ก. หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- ข. การผลิตสินค้า
- ค. โอท็อป
- ง. สินค้า

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วคำสำคัญลงในตารางข้างล่าง (๑๐ คะแนน)

ตัวอย่าง

สายรุ้งเป็นแถบกระดาษขนาดเล็กและยาวมีหลายสีใช้วางในงานรื่นเริงหรือใช้โยงระย้าประดับตกแต่งสถานที่

(มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา : นามานุกรมวรรณคดีไทย ชุดที่ ๑)

คำสำคัญที่พบ คือ

= สายรุ้ง

๑. ในการทอผ้าจะมีแนวเส้นด้ายทั้งแนวตั้งและแนวนอน เส้นด้ายที่อยู่ในแนวตั้งจะเรียกว่า ด้ายเส้นยืน เป็นด้ายที่ใช้แกนในการทอผ้า ส่วนด้ายที่อยู่ในแนวนอนนั้นจะทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าจากการเดินเส้นด้ายเวลาทอเรียกว่า ด้ายเส้นพุ่ง

(รวมข้อสอบฉบับจริง O-NET ม.๓ : วิชาวิ พัฒนาฯ วิชา และคณะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

=

=

๒. ศีลล้างบาปเป็นพิธีกรรมแรกที่คุณจะเป็นคริสตศาสนิกชนต้องรับ เป็นศีลสำคัญที่สุด โดยการใช้ น้ำศักดิ์สิทธิ์บนศีรษะเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการล้างบาป เด็กที่เกิดใหม่ทุกคนจะต้องทำพิธีนี้ ศีลล้างบาปนี้ในกายโปรเตสแตนต์เรียกว่า ศีลจุ่ม

(เฉลย-เก่งข้อสอบ O-NET ม.๓ : สามารถ พงศไพบูลย์ และคณะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

=

=

๓. กลิ้งกลางดง ไม้เถาเลื้อยลูกชนิดหนึ่งในวงบอระเพ็ด และอยู่ในสกุลเดียวกับก้นปิด มีรากหรือหัวใหญ่เท่าศีรษะคนหรือบางทีก็เป็น ๒-๓ เท่า และมักอยู่บนพื้นดิน เกิดตามป่าขึ้นบนเขาบางแห่งเรียก บอระเพ็ดพวงช้าง

(การใช้ภาษาไทย ม.๔-๕-๖ : สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา รัชฎลักษณ์ จุ้ยเรือง และกิ่งกาญจน์ บุรณ์สินวัฒนกุล)

คำสำคัญที่พบ คือ

=

=

๔. กรุงเทพฯได้ชื่อว่าเป็นอู่อารยธรรมไทย เป็นแหล่งสืบทอดศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย ผสมผสานกับผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของอาณาจักรอยุธยา ภายในบริเวณกรุงเทพฯมีโบราณสถานทั้งดงามปรากฏอยู่ทั่วไป ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการมรดกโลกฯ ขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) จึงประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์พระนครอยุธยาเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิชาสังคมศึกษา และศิลปะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

=

=

๕. การรดน้ำคำหว่านเป็นพิธีทางภาคเหนือและภาคอีสาน ซึ่งกระทำกันในวันสงกรานต์ เป็นการแสดงความเคารพนับถือต่อผู้ใหญ่ โดยนำสิ่งของและน้ำที่ใส่เครื่องหอมไปขอให้ผู้ใหญ่รดน้ำใส่หัวให้อยู่เย็นเป็นสุข ในทางภาคกลางเรียกพิธีนี้ว่าการรดน้ำขอพร โดยนำน้ำที่ใส่เครื่องหอมไปรดที่มีมือของผู้ใหญ่และขอพร จะทำในวันสงกรานต์หรือในโอกาสวันสำคัญต่างๆ

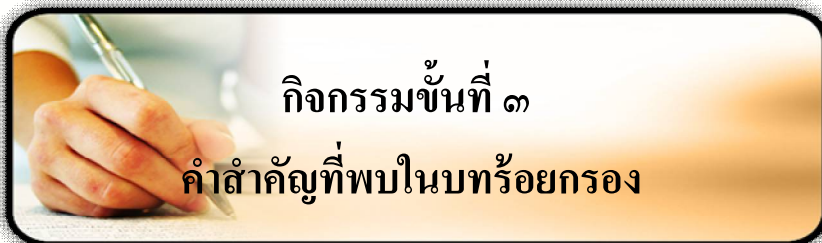
(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วัฒนาสงส์ พงศบุตร และคณะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

=

=

กิจกรรมขั้นที่ ๓

คำสำคัญที่พบในบทร้อยกรอง

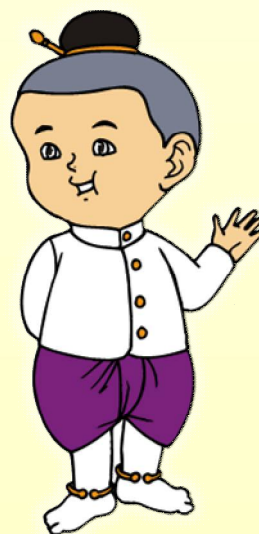
คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วทำ ทำกรอบสี่เหลี่ยม (☐) ล้อมรอบตัวอักษร
หน้าข้อความสำคัญ (๕ คะแนน)

ตัวอย่าง

ไขหัวदनกไม่ใช่แต่เกิดแค่นก โรคนี้ตกทุกสัตว์ปีกหลีกไม่ไหว
เลี้ยงไก่บ้านไก่ชนต้องสนใจ ยามที่ไก่อุ้มจากตายมากมาย
(กรองกานท์ วรรณกานท์)

คำสำคัญที่พบ คือ

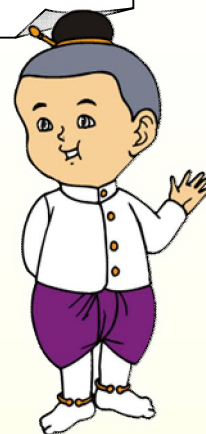
- ☒ ก. ไขหัวदनก
- ข. สัตว์ปีก
- ค. ไก่บ้าน
- ง. ไก่ชน

๑. ดินฟ้าเมืองไทยยังใสสด แม่น้ำงามจรดขอบฟ้า
 ดินแดนขวานทองของมารดา ลูกหลานพึงรักษาย่าทรพี
 (TEST เตรียม ENT ' วิชาภาษาไทย : บัณฑิตแนะแนว)

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. งามงด
- ข. ดินแดน
- ค. เมืองไทย
- ง. ขวานทอง

๒. พระสมุทรสุดถึกลั่น คณนา
 สายดิ่งทิ้งทอดมา หยั่งได้
 เขาสูงอาจวัดวา กำหนด
 จิตมนุษย์นี้ไซ้ ยากแท้หยั่งถึง
 (โคลงโลกนิติ : สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. เขาสูง
- ข. สายดิ่ง
- ค. จิตมนุษย์
- ง. พระสมุทร

๓. อันความกรุณาปราณี
หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ

จะมีใครบังคับก็หาไม่
จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน
(เวนิสวานิส : รัชกาลที่ ๖)

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. ความกรุณาปราณี
- ข. กรุณาปราณี
- ค. แดนดิน
- ง. สุราลัย

๔. เมื่อเจ้ามามีอะไรมาด้วยเจ้า เจ้าจะเอาแต่สุขสนุกไหน
เจ้ามามีมือเปล่าแล้วเจ้าจะเอาอะไร เจ้าก็ไปมือเปล่าเหมือนเจ้ามา
(โอวาท : สมเด็จพระพุทธาจารย์ (โต พรหมรังสี))

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. เจ้าจะเอา เจ้าก็ไป
- ข. เจ้าก็ไป มือเปล่า
- ค. เจ้ามา เจ้าก็ไป
- ง. เจ้ามา มือเปล่า

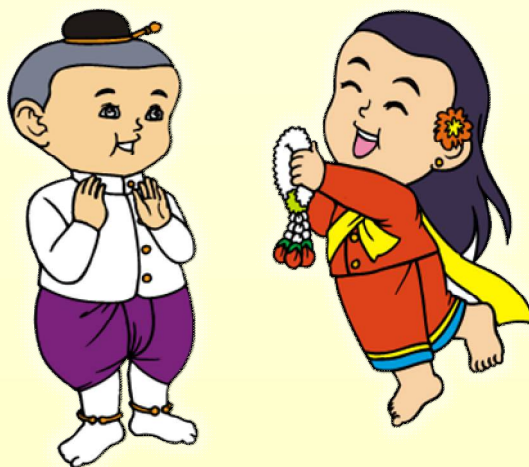

๕.	เพื่อนกินสินทรัพย์แล้ว	แห่งนี้
	หาง่ายหลายหมื่นมี	มากได้
	เพื่อนตายถ่ายแทนชี-	วาอาตม์
	หากยากฝากผีไ้	ยากแท้จักหา

(โคลงโลกนิติ : สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. เพื่อนกิน หาง่าย
- ข. เพื่อนตาย ฝากผีไ้
- ค. เพื่อนกิน สินทรัพย์
- ง. เพื่อนกิน เพื่อนตาย

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วทำกรอบสี่เหลี่ยม () ล้อมรอบคำสำคัญ (๑๖ คะแนน)

ตัวอย่าง

ชาไก เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ทางภาคใต้ของไทย ถ้าอยู่ทางพทลึงก็จะเรียกว่า **เงาะป่า** สดูลก็จะเรียกว่า **ชาวป่า** ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งเป็นมุสลิมจะเรียกว่า ชาไก ส่วนพวกชาไกจะเรียกตนเองว่า **มันนี** ซึ่งแปลว่ามนุษย์ ชาวชาไกจะมีรูปร่าง เตี้ย ผิวดำผมหยิกขมวดเป็นฝอย นิ้วมือนิ้วเท้าโต ในจังหวัดยะลาได้จัดสรรพื้นที่ ให้ชาวชาไกอยู่ที่บ้านแหร อำเภอรารโต ชาวชาไกจึงมีนามสกุลใช้เหมือนกันว่า **ศรีธารโต**

(แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ภาษาไทย ๖ : นรบดี เนาวพงศ์)

๑. คำสำคัญ มี ๒ คำ

คนพาล คือคนที่มีใจขุนมัวเป็นปกติ เป็นผลให้มีความเห็นผิด ยึดถือค่านิยมผิดๆ และมีวินิจัยเสีย คือไม่รู้ว่าจะไรดี อะไรชั่ว อะไรควร อะไรไม่ควร เช่น บัณฑิตเห็นว่า “เหล่า” เป็นของไม่ดีทำให้ขาดสติ นำความเสื่อมมาให้หนักนัการ แต่คนพาลกลับเห็นว่า “เหล่า” เป็นของประเสริฐ เป็นเครื่องกระชับมิตร หรือบัณฑิตเห็นว่า “การเล่นไฟ” เป็นอบายมุข เป็นปากทาง หรือเป็นสัญลักษณ์แห่งความฉิบหาย แต่คนพาลกลับเห็นว่า “การเล่นไฟ” เป็นสิ่งที่ทำให้เพลินเพลิน เป็นการฝึกสมองซ้อม วิชาคำนวณ ดังนี้ เป็นต้น

(มงคลชีวิต ฉบับก้าวหน้า : พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ)

๒. คำสำคัญ มี ๓ คำ

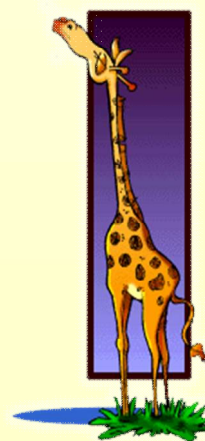
งานที่เกี่ยวกับการแกะยังรวมถึงการคร่ำ ด้วย คร่ำ คือ การตกแต่งโลหะเป็นลวดลายด้วยการฝังเส้นเงินหรือเส้นทอง ถ้าฝังเส้นเงิน เรียก คร่ำเงิน ถ้าฝังทองเรียกว่า คร่ำทองโดยใช้เครื่องมือปลายแหลมแกะ โลหะที่จะนำมาคร่ำ แล้วฝังเส้นเงินหรือทองลงไป ทำเป็นลวดลายคร่ำ ตามชนิดของโลหะที่คร่ำ คือ เงินหรือทอง

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิชาสังคมฯ พงศานุตร และคณะ)

๓. คำสำคัญ มี ๓ คำ

ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถที่เกิดจากความเฉลียวฉลาดของผู้คนในกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งได้ประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งต่อไปอีกรุ่นหนึ่ง จนถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญา มี ๒ ระดับ ระดับหนึ่งเรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นระดับท้องถิ่น อีกระดับหนึ่งเรียกว่า ภูมิปัญญาไทย เป็นระดับชาติหรือระดับประเทศ ทั้งสองระดับมีความเกี่ยวข้องกัน

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิชาสังคมฯ พงศานุตร และคณะ)

๔. คำสำคัญ มี ๔ คำ

...ตัวอย่างของหนองและบึงขนาดใหญ่ในประเทศไทยได้แก่ หนองหาน ในจังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่ราว ๑๒๓ ตารางกิโลเมตร บึงบอระเพ็ดในจังหวัด นครสวรรค์ มีเนื้อที่ราว ๒๑๒ ตารางกิโลเมตร จัดเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และกว๊านพะเยา ในจังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ราว ๑๗ ตารางกิโลเมตร คำว่า กว๊าน เป็นภาษาถิ่นในภาคเหนือ สันนิษฐานว่ามาจากคำในภาษามอญว่า กวิก ซึ่งแปลว่า บึงหรือหนอง เช่นกัน

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุตร และคณะ)

๕. คำสำคัญ มี ๔ คำ

พรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมที่จะช่วยให้บุคคลดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ประกอบด้วย เมตตา คือ การปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา คือ การปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุทิตา คือ ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และ อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง

(จินตนา ธรรมรงค์)

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วขีดเส้นใต้ () คำสำคัญ (๑๔ คะแนน)

ตัวอย่าง

ความคิด เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการเขียนร้อยกรอง เมื่อเกิดความคิดแล้วกวีหรือผู้แต่งบทร้อยกรองก็จะถ่ายทอดออกมาเป็น **ภาษา**
(แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ เรื่องการอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ : นริศรา ชะอิตะ)

๑. คำสำคัญ ๒ คำ

วันนี้ฉันได้เดินทางไปท่องเที่ยวที่จังหวัดสุโขทัย ซึ่งการเดินทางในครั้งนี้เป็นโครงการ วัฒนธรรมสัญจร ของชมรมศิลปวัฒนธรรม ฉันได้เห็นวัดเก่าแก่และได้นมัสการพระพุทธรูปตามวัดต่างๆ ฉันมีความสุขที่ได้เห็นอารยธรรมของเมืองหลวงไทยในอดีต พลังก็นึกถึงข้อความในศิลาจารึกที่ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” ซึ่งบ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

(TEST เตรียม ENT ' วิชาภาษาไทย : บัณฑิตแนะแนว)

๒. คำสำคัญ ๓ คำ

ประวัติศาสตร์ไทยได้จารึกสตรีท่านหนึ่งไว้ว่าเป็นวีรสตรีของชาติที่ได้สร้างวีรกรรมอันกล้าหาญ ปรากฏไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ประวัติของท่าน เพื่อจะได้นำมาประพฤติปฏิบัติเป็นเยี่ยงอย่างและสตรีท่านนั้นก็คือท้าวสุรนารี

(ประวัติบุคคลสำคัญของไทย ท้าวสุรนารี : มานิติ หล่อพินิจ)

๓. คำสำคัญ ๔ คำ

คำว่า คาราโอเกะ เป็นภาษาญี่ปุ่นเกิดขึ้นใหม่โดยนำคำว่า คารา (Kara) ซึ่งแปลว่า ว่างเปล่า มาผสมกับคำยืมภาษาอังกฤษโอเกะ (จากคำว่า Orchestra) รวมความแล้วมีความหมายถึงเพลงที่มีแต่เสียงดนตรี ไม่มีเสียงนักร้อง แต่มีเนื้อร้องปรากฏเลื่อนไปตามส่วนล่างของจอ เพื่อให้คนที่ชอบร้องเพลงได้ร้องตามทำนองและได้ดูภาพสวยๆ ที่อาจเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับเพลงนั้นๆ ก็ได้

(นิตยา กาญจนวรรณ)

๔. คำสำคัญ ๕ คำ

ในรังมดประกอบไปด้วยมดอยู่ด้วยกัน ๓ ชนิด คือ มดงานหรือมดแดง ที่ทำหน้าที่สร้างรัง หาอาหาร ซึ่งก็คือมดตัวเมียที่เป็นหมัน ชนิดต่อมาคือ มดตัวผู้ที่เกิดมาเพื่อผสมพันธุ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หลังจากนั้นทำหน้าที่ของมันเสร็จแล้วมันก็จะตาย มดชนิดที่สำคัญที่สุดในรัง คือ มदनางพญาหรือมดแม่รัง เป็นมดแดงตัวเมียที่สลัดปีกทิ้งหลังจากที่ได้รับการผสมพันธุ์

(O-Net G-53 : ฝ้ายวิชาการ บริษัทรัชดาเอสโซเททจำกัด)

คำชี้แจง อ่านเรื่องแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

คุณธรรมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกคน ทุกเวลา และทุกสถานที่ เนื่องจากเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงสามารถมองเห็นวิธีการรอดพ้นวิกฤต และพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน ประกอบไปด้วยนิยามของความพอเพียงที่ทรงชี้แนะไว้ ๓ คุณลักษณะ

คุณลักษณะแรก ได้แก่ พอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่มาก ไม่น้อยจนเกินไป สามารถทำได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

คุณลักษณะที่สอง การตัดสินใจในระดับพอเพียงนั้น จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล เป็นคุณลักษณะต่อมา ส่งผลให้การพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะสุดท้าย ได้แก่ การมีระเบียบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัว ให้พร้อมเผชิญกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

อย่างไรก็ดี การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอดีนั้น ต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรมพื้นฐานเป็นดั่งเงื่อนไข การตัดสินใจที่สำคัญได้แก่

เงื่อนไขความรู้ ประกอบไปด้วยรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ตลอดจนรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและมีความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องเสริมสร้างประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต พร้อมกับความขยัน อดทน ความเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ไม่โลกไม่ตระหนี่ และรู้จักแบ่งปัน

(วารสารสื่อพลัง ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๒))

๑. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๑ มี ๕ คำ คือ

.....

๒. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๒ มี ๑ คำ คือ

.....

๓. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๓ มี ๑ คำ คือ

.....

๔. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๔ มี ๑ คำ คือ

.....

๕. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๖ มี ๑ คำ คือ

.....

๖. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๗ มี ๑ คำ คือ

.....

๓. ใครสามารถใช้ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๘. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในด้านความพอได้อย่างไร

๙. ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ คือ

๑๐. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วยสองเงื่อนไข คือ

คำชี้แจง อ่านคำถามแล้วเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องใต้ตัวเลือกในกระดาษคำตอบที่แจกให้

“ชินแสเป็นคำจีนที่มีความหมายหลายอย่าง จะแปลว่าครูก็ได้ แปลว่า หมอรักษาคณไช้ก็ได้ กระทั่งหมอดูก็ยังเรียกกันว่าเป็นชินแสหรือจะเป็นผู้มี วิชาหรือผู้รู้ ก็เรียกเป็นชินแสได้”

(จิตรรา ก่อมนันทเกียรติ)

๑. จากข้อความสำคัญคือข้อใด

- ก. ครู
- ข. หมอ
- ค. ชินแส
- ง. ผู้มีวิชา

“เกศวะแค้นใจ ก็หลบหนีออกจากหมู่บ้านของตนไปเข้าละแวกอื่น พบต้นไม้ใหญ่ก็ขึ้นไปซ่อนตัวอยู่บนต้นไม้ และต้นไม้มีเทวรูปปัญจนาถ คนทั้งหลายในละแวกนั้นนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก”

(นิทานเวตาล เรื่องที่ ๖ พราหมณ์เกศวะกับบุตรเขย ๓ คน :
กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์)

๒. จากข้อความสำคัญคือข้อใด

- ก. ตื่นไม้
- ข. แค้นใจ
- ค. สักคี่สิทธิ์
- ง. เทวรูปปัญจannon

ให้อ่านข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๓-๕

“ท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวว่า เมื่อมีปัญหาใดๆ เวลาจะคิดจะพูดจะทำอะไร ควรพูด ในขณะที่น้ำชายังไม่ล้นถ้วย หมายถึง เวลาเข้ามีด เวลาตื่นนอน ยังไม่ได้เรื่องราวหรือปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน”

(TEST เตรียม ENT ' วิชาภาษาไทย : บัณฑิตแนะแนว)

๓. จากข้อความสำคัญคือข้อใด

- ก. ตื่นนอน
- ข. ล้นถ้วย
- ค. ปัญหา
- ง. น้ำชา

๔. “น้ำชายังไม่ล้นถ้วย” หมายถึงข้อใด

- ก. เวลาที่ยังก่อนที่จะกินน้ำชา
- ข. ช่วงใดก็ได้ที่เรายังรินน้ำชาไม่หมด
- ค. หลังเลิกงานเมื่อกินน้ำชาจนหมดถ้วยแล้ว
- ง. เวลาตื่นนอนที่ยังไม่ได้รินน้ำชาให้ล้นถ้วย ยังไม่มีปัญหาใดๆ

๕. เมื่อมีปัญหาใดๆ ให้พูดหรือทำในเวลาใด

- ก. เช้ามืด
- ข. กลางวัน
- ค. ก่อนนอน
- ง. ตอนเย็นหลังจากเสร็จธุระแล้ว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๖-๘

“หิ่งห้อยมีอวัยวะทำแสงอยู่บริเวณส่วนท้องด้านล่าง เพศผู้มีอวัยวะทำแสง ๒ ปล้อง เพศเมียมี ๑ ปล้อง แต่บางชนิดตัวเต็มวัยเพศเมียมีรูปร่างลักษณะคล้ายหนอน มีอวัยวะทำแสงด้านข้างของลำตัวเกือบทุกปล้อง แสงของหิ่งห้อยเกิดจากปฏิกิริยาของสารลูซิเฟอริน (Luciferin) ที่อยู่ในอวัยวะทำแสงกับออกซิเจน มีเอนไซม์ลูซิเฟอเรส (Luciferase) เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาและมีสารอดีโนซีนไตรฟอสเฟต (Adenosine Triphosphate, ATP) เป็นตัวให้พลังงานทำให้เกิดแสง หิ่งห้อยกระพริบแสงเพื่อการผสมพันธุ์และการสื่อสารซึ่งกันและกัน”

(หนังสือมหัศจรรย์พืชและสัตว์ : ชมรมบ้านวิทยาศาสตร์)

๖. จากข้อความมีคำสำคัญกี่คำ

- ก. ๒ คำ
- ข. ๓ คำ
- ค. ๔ คำ
- ง. ๕ คำ

๗. คำสำคัญที่พบในข้อความนี้คืออะไร

- ก. หิงห้อย ปฏิภินา ชิเฟอร์ริน เอนไซม์
- ข. หิงห้อย อวัยวะทำแสง ผสมพันธุ์ สื่อสาร
- ค. ปฏิภินา ชิเฟอร์ริน เอนไซม์ อดีโนซีนไตรฟอสเฟต
- ง. หิงห้อย ชิเฟอร์ริน ออกซิเจน อดีโนซีนไตรฟอสเฟต

๘. หิงห้อยกระพริบแสงเพื่ออะไร

- ก. สื่อสาร
- ข. ผสมพันธุ์
- ค. หาอาหาร
- ง. ถูกทั้ง ก และ

๙. อวัยวะที่ทำให้เกิดแสงอยู่ในบริเวณไหนของหิงห้อย

- ก. ส่วนด้านล่างของส่วนท้องหิงห้อย
- ข. ส่วนบริเวณขาของหิงห้อย
- ค. ส่วนปลายหางของหิงห้อย
- ง. ส่วนหัวของหิงห้อย

พฤษภาทศมาส	อิกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เส่งคง	สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย	มลายี่นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี	ประดับไว้ในโลกา
(กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ : สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส)	

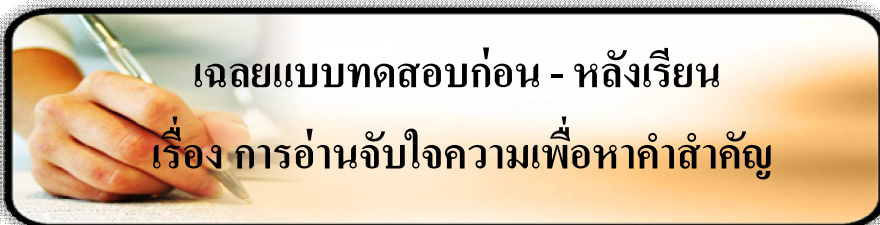
๑๐. คำสำคัญของบทประพันธ์นี้คือข้อใด

- ก. ชั่วดี
- ข. ทศมาส
- ค. นรชาติ
- ง. โททนต์

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

ก่อนเรียน

๑. ง
๒. ก
๓. ข
๔. ข
๕. ง
๖. ก
๗. ข
๘. ก
๙. ง
๑๐. ก

หลังเรียน

๑. ก
๒. ง
๓. ข
๔. ง
๕. ข
๖. ก
๗. ข
๘. ง
๙. ก
๑๐. ก

เจดยกิจกรรมขั้นที่ ๑ หนึ่งคำสำคัญที่พบ

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้ววงกลม (○) ล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่เป็นคำสำคัญ
(๕ คะแนน)

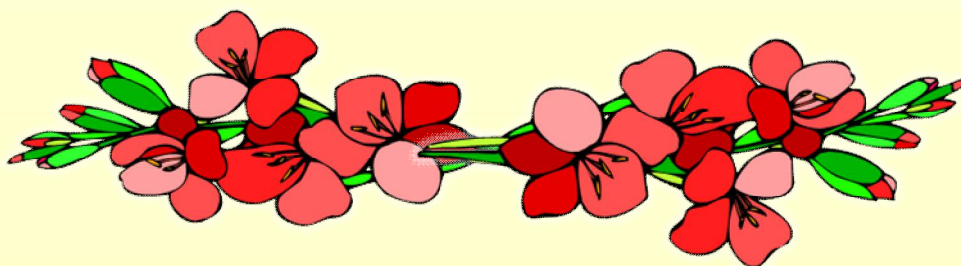
ตัวอย่าง

แม่เป็นคำแรกที่ลูกพูดได้ แม่เป็นคำที่มีความหมายซึ่งแก่ลูกยิ่งนัก ยากที่จะ
บรรยายด้วยถ้อยคำใดๆ แม่จะเป็นที่รักที่เคารพและเป็นเพื่อนที่เข้าใจ ไว้วางใจของ
ลูกซึ่งจะหาใครมาเหมือนแม่หาไม่ได้อีกแล้ว

(จินตนา ธรรมวงศ์)

คำสำคัญคือข้อใด

- ก. แม่
- ข. ลูก
- ค. รัก
- ง. เข้าใจ

๑. คนไทยมีความเชื่อว่า เมื่อถึงวัยเบญจเพสมักเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิต บางคนอาจประสบเรื่องไม่ดีหรือเกิดอุบัติเหตุ ทำอะไรก็ต้องมีสไตระมัดระวังมากขึ้น แต่บางคนก็อาจประสบความสำเร็จหรือเจริญรุ่งเรืองในช่วงนี้

(เฉลย-เก็บข้อสอบ O-NET ม.๓ : สามารถ พงศไพบูลย์ และคณะ)

คำสำคัญคือข้อใด

☒ ก. วัยเบญจเพส

ข. ความเชื่อ

ค. อุบัติเหตุ

ง. คนไทย

๒. คำว่า “ขอโทษ” เป็นคำที่แสดงความสำนึก ความนอบน้อมและความมีมารยาท เราจึงควรหัดพูดไว้ให้ติดปาก ด้วยขึ้นชื่อว่ามนุษย์ ต่อยิ่งใหญ่หรือมีตำแหน่งใหญ่โตเพียงใดก็ตาม ก็ย่อมมีโอกาสกระทำผิดด้วยกันทั้งนั้น

(รวมข้อสอบภาษาไทย O-NET ข้อสอบจริง ระดับชั้น ม.๖ : สอวศ์ ดำเนินสวัสดิ์)

คำสำคัญคือข้อใด

ก. มนุษย์

☒ ข. ขอโทษ

ค. กระทำผิด

ง. ความสำนึก

๓. การรับประทานอาหารแบบไทยๆ ในที่นี้ คือการรับประทานอาหารด้วยมือ ซึ่งชาวบ้านไทยแท้ที่มีผู้อาวุโสอยู่ร่วมบ้าน มักเคยชินกับการปฏิบัติเช่นนี้อยู่ หรือจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เปิบมือ ก็ย่อมได้

(แบบฝึกทักษะภาษาไทย ชุดพัฒนาทักษะภาษา ม.๑ เล่ม ๒ : เสนีย์ วัฒวรรณ และคณะ)

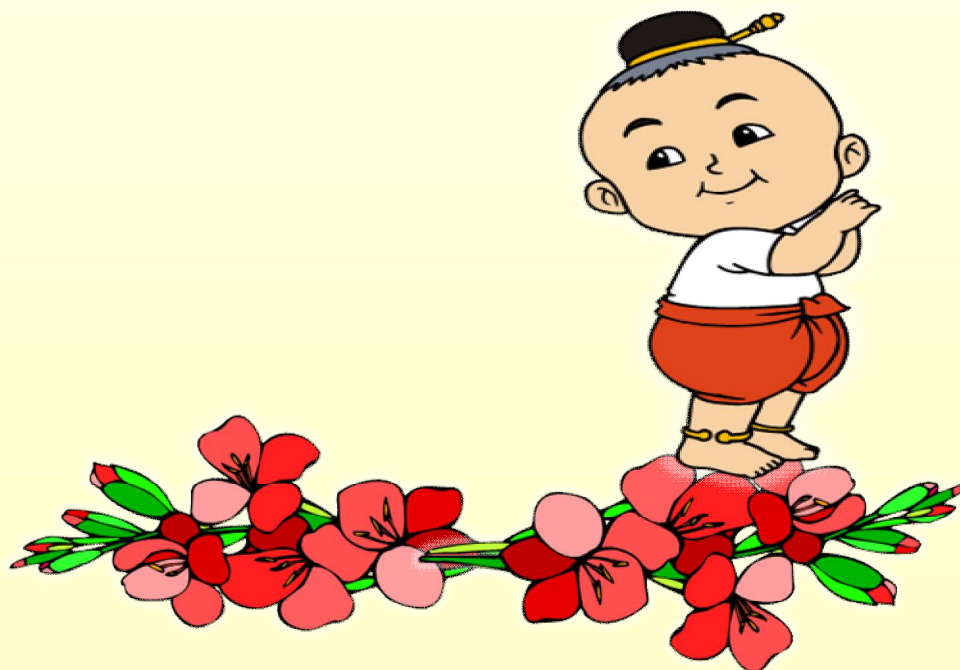
คำสำคัญคือข้อใด

ก. การรับประทาน

ข. ชาวบ้านไทย

ค. การปฏิบัติ

ง. เปิบมือ

๔. ...ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่น่าพิศวงอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในลำน้ำโขงที่จังหวัดหนองคาย เรียกว่า **บั้งไฟพญานาค** มีลักษณะเป็นลูกไฟกลมๆ สีส้มลอยขึ้นจากผิวน้ำสู่อากาศ สูงประมาณ ๓๐-๔๐ เมตร บางลูกอาจสูงถึง ๑๐๐ เมตร แล้วหายวับไปเวลาเกิดไม่แน่นอน ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นลูกไฟที่พญานาคซึ่งอาศัยอยู่ในลำน้ำโขงพ่นขึ้นมาเพื่อบูชาพระแม่คงคาในวันออกพรรษา

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุกร และคณะ)

คำสำคัญคือข้อใด

ก. ลำน้ำโขง

ข. พญานาค

ค. วันออกพรรษา

ง. **บั้งไฟพญานาค**

๕. โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เรียกอีกอย่างว่า **โอท็อป (OTOP)** ซึ่งเป็น
อักษรย่อภาษาอังกฤษมาจากคำเต็มว่า One Tambon One Product เป็นโครงการ
ของรัฐบาลที่ส่งเสริม การผลิตสินค้าซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านให้จำหน่าย
สินค้าได้แพร่หลายในท้องตลาด

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุกร และคณะ)

คำสำคัญคือข้อใด

ก. หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ข. การผลิตสินค้า

ค. โอท็อป

ง. สินค้า

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วคำสำคัญลงในตารางข้างล่าง (๑๐ คะแนน)

ตัวอย่าง

สายรุ้งเป็นแถบกระดาษขนาดเล็กและยาวมีหลายสีใช้วางในงานรื่นเริงหรือใช้โยงระย้าประดับตกแต่งสถานที่

(มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา : นามานุกรมวรรณคดีไทย ชุดที่ ๑)

คำสำคัญที่พบ คือ

= สายรุ้ง

๑. ในการทอผ้าจะมีแนวเส้นด้ายทั้งแนวตั้งและแนวนอน เส้นด้ายที่อยู่ในแนวตั้งจะเรียกว่า ด้ายเส้นยืน เป็นด้ายที่ใช้แกนในการทอผ้า ส่วนด้ายที่อยู่ในแนวนอนนั้นจะทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าจากการเดินเส้นด้ายเวลาทอเรียกว่า ด้ายเส้นพุ่ง

(รวมข้อสอบฉบับจริง O-NET ม.๓ : วิชาวิ พัฒนาฯ วิชา และคณะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

= ด้ายเส้นยืน

= ด้ายเส้นพุ่ง

๒. ศีลล้างบาป เป็นพิธีกรรมแรกๆที่ผู้ที่จะเป็นคริสต์ศาสนิกชนต้องรับ เป็นศีลสำคัญที่สุด โดยการใช้ น้ำศักดิ์สิทธิ์บนศีรษะเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการล้างบาป เด็กที่เกิดใหม่ทุกคนจะต้องทำพิธีนี้ ศีลล้างบาปนี้ในกายโปรเตสแตนต์เรียกว่า ศีลจุ่ม

(เฉลย-เก่งข้อสอบ O-NET ม.๓ : สามารถ พงศไพบูลย์ และคณะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

= ศีลล้างบาป

= ศีลจุ่ม

๓. กลิ้งกลางดง ไม่เถลไถลลูกชนิดหนึ่งในวงบอระเพ็ด และอยู่ในสกุลเดียวกับก้นปิด มีรากหรือหัวใหญ่เท่าศีรษะคนหรือบางทีก็เป็น ๒-๓ เท่า และมักอยู่บนพื้นดิน เกิดตามป่าชื้นบนเขาบางแห่งเรียก บอระเพ็ดพุงช้าง

(การใช้ภาษาไทย ม.๔-๕-๖ : สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา รัชฎ์ลักษณ์ จุ้ยเรือง และกิ่งกาญจน์ บุรณ์สินวัฒนกุล)

คำสำคัญที่พบ คือ

= กลิ้งกลางดง

= บอระเพ็ดพุงช้าง

๔. กรุงศรีอยุธยาได้ชื่อว่าเป็นอู่อารยธรรมไทย เป็นแหล่งสืบทอดศิลปวัฒนธรรม สมัยสุโขทัย ผสมผสานกับผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของอาณาจักร อยุธยา ภายในบริเวณกรุงศรีอยุธยามีโบราณสถานทั้งดงามปรากฏอยู่ทั่วไป ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการมรดกโลกฯ ขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ (ยูเนสโก) จึงประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็น มรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิชาสังคมฯ พงศาวดาร และคณะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

= อู่อารยธรรมไทย

= มรดกโลกทางวัฒนธรรม

๕. การรดน้ำคำหว่า เป็นพิธีทางภาคเหนือและภาคอีสาน ซึ่งกระทำกันในวันสงกรานต์ เป็นการแสดงความเคารพนับถือต่อผู้ใหญ่ โดยนำสิ่งของและน้ำที่ใส่เครื่องหอมไปขอให้ผู้ใหญ่รดน้ำใส่หัวให้อยู่เย็นเป็นสุข ในทางภาคกลางเรียกพิธีนี้ว่าการรดน้ำขอพร โดยนำน้ำที่ใส่เครื่องหอมไปรดที่มือของผู้ใหญ่และขอพร จะทำในวันสงกรานต์หรือในโอกาสวันสำคัญต่างๆ

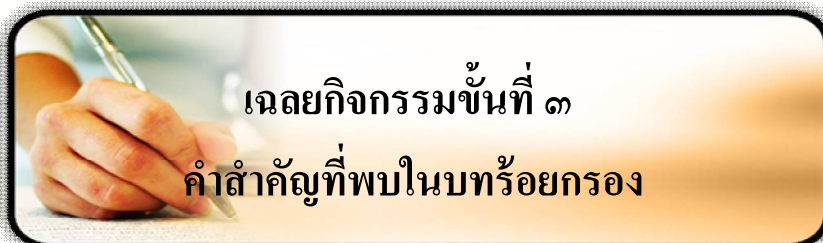
(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วัฒวงศ์ พงสะบุตร และคณะ)

คำสำคัญที่พบ คือ

= การรดน้ำคำหว่า

= การรดน้ำขอพร

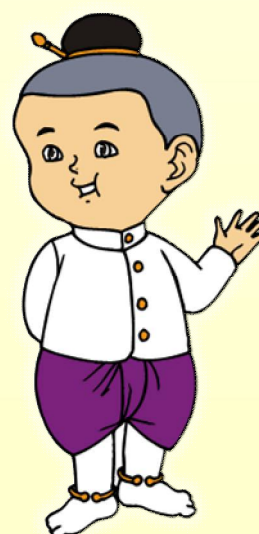
คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วทำ ทำกรอบสี่เหลี่ยม (☐) ล้อมรอบตัวอักษร
หน้าข้อความสำคัญ (๕ คะแนน)

ตัวอย่าง

ไขหัวदनกไม่ใช่แต่เกิดแค่นก โรคนี้ตกทุกสัตว์ปีกหลีกไม่ไหว
เลี้ยงไก่บ้านไก่ชนต้องสนใจ ยามที่ไก่อุ้มจากตายมากมาย
(กรองกานท์ วรรณกานท์)

คำสำคัญที่พบ คือ

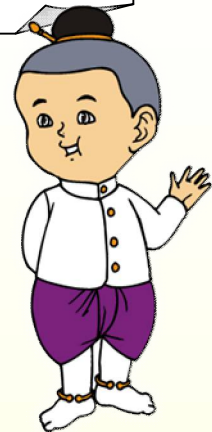
- ☒ ก. ไขหัวदनก
- ข. สัตว์ปีก
- ค. ไก่บ้าน
- ง. ไก่ชน

๑. ดินฟ้าเมืองไทยยังใสสด แม่น้ำงามจรดขอบฟ้า
 ดินแดนขวานทองของมารดา ลูกหลานพึงรักษาย่าทรพี
 (TEST เตรียม ENT ' วิชาภาษาไทย : บัณฑิตแนะแนว)

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. งามงด
 ข. ดินแดน
 ค. เมืองไทย
ง. ขวานทอง

๒. พระสมุทรสุดถึกลั่น คณนา
 สายดิ่งทิ้งทอดมา หยั่งได้
 เขาสูงอาจวัดวา กำหนด
 จิตมนุษย์นี้ไฉร ยากแท้หยั่งถึง
 (โคลงโลกนิติ : สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. เขาสูง
 ข. สายดิ่ง
ค. จิตมนุษย์
 ง. พระสมุทร

๓. อันความกรุณาปราณี
หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ

จะมีใครบังคับก็หาไม่
จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน
(เวนิสวานิส : รัชกาลที่ ๖)

คำสำคัญที่พบ คือ

ก. ความกรุณาปราณี

☒ ข. กรุณาปราณี

ค. แดนดิน

ง. สุราลัย

๔. เมื่อเจ้ามามีอะไรมาด้วยเจ้า เจ้าจะเอาแต่สนุกสนานไหน
เจ้ามามีมือเปล่าแล้วเจ้าจะเอาอะไร เจ้าก็ไปมือเปล่าเหมือนเจ้ามา
(โอวาท : สมเด็จพระพุทธาจารย์ (โต พรหมรังสี))

คำสำคัญที่พบ คือ

ก. เจ้าจะเอา เจ้าก็ไป

ข. เจ้าก็ไป มือเปล่า

☒ ค. เจ้ามา เจ้าก็ไป

ง. เจ้ามา มือเปล่า

๕.	เพื่อนกินสิ้นทรัพย์แล้ว	แห่งนี้
	หาง่ายหลายหมื่นมี	มากได้
	เพื่อนตายถ่ายแทนชี-	วาอาตม์
	หากยากฝากผีไ้	ยากแท้จักหา

(โคลงโลกนิติ : สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

คำสำคัญที่พบ คือ

- ก. เพื่อนกิน หาง่าย
- ข. เพื่อนตาย ฝากผีไ้
- ค. เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์
- ง. เพื่อนกิน เพื่อนตาย

เฉลยกิจกรรมขั้นที่ ๔

ประลองปัญญาค้นหาคำสำคัญ

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วทำกรอบสี่เหลี่ยม (□) คำสำคัญ (๑๖ คะแนน)

ตัวอย่าง

ชาไทย เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ทางภาคใต้ของไทย ถ้าอยู่ทางพทลึงก็จะเรียกว่า **เงาะป่า** สดุดก็จะเรียกว่า **ชาวป่า** ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งเป็นมุสลิมจะเรียกว่าชาไทย ส่วนพวกชาไทยจะเรียกตนเองว่า **มันนี** ซึ่งแปลว่ามนุษย์ ชาวชาไทยจะมีรูปร่างเตี้ย ผิวดำผมหยิกขมวดเป็นฝอย นิ้วมือนิ้วเท้าโต ในจังหวัดยะลาได้จัดสรรพื้นที่ให้ชาวชาไทยอยู่ที่บ้านแหร์ อำเภอรารโต ชาวชาไทยจึงมีนามสกุลใช้เหมือนกันว่า **ศรีธารโต**

(แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ภาษาไทย ๖ : นรบดี เนาวพงศ์)

๑. คำสำคัญ มี ๒ คำ

คนพาล คือ คนที่มีใจขุนมัวเป็นปกติ เป็นผลให้มีความเห็นผิด ยึดถือค่านิยมผิดๆ และมีวินิจัยเสีย คือไม่รู้ว่าจะไรดี อะไรชั่ว อะไรควร อะไรไม่ควร เช่น บัณฑิตเห็น ว่า **“เหล่า”** เป็นของไม่ดีทำให้ขาดสติ นำความเลื่อมมาให้นานัปการ แต่คนพาลกลับเห็นว่า **“เหล่า”** เป็นของประเสริฐ เป็นเครื่องกระชับมิตร หรือบัณฑิตเห็นว่า **“การเล่นไฟ”** เป็นอบายมุข เป็นปากทาง หรือเป็นสัญลักษณ์แห่งความฉิบหาย แต่คนพาลกลับเห็นว่า **“การเล่นไฟ”** เป็นสิ่งที่ทำให้เพลินเพลิด เป็นการฝึกสมอง ซ่อมวิชาคำนวณ ดังนี้ เป็นต้น

(มงคลชีวิต ฉบับก้าวหน้า : พระมหาสมชาย ฐานรุตโต)

๒. คำสำคัญ มี ๓ คำ

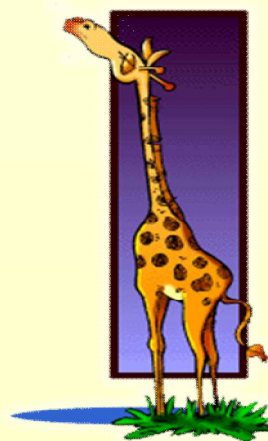
งานที่เกี่ยวกับการแกะยังรวมถึงการคร่ำด้วย **คร่ำ** คือ การตกแต่งโลหะเป็นลวดลายด้วยการฝังเส้นเงินหรือเส้นทอง ถ้าฝังเส้นเงินเรียก **คร่ำเงิน** ถ้าฝังทองเรียกว่า **คร่ำทอง** โดยใช้เครื่องมือปลายแหลมแกะ โลหะที่จะนำมาคร่ำ แล้วฝังเส้นเงินหรือทองลงไป ทำเป็นลวดลายคร่ำตามชนิดของโลหะที่คร่ำคือ เงินหรือทอง

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุตร และคณะ)

๓. คำสำคัญ มี ๓ คำ

ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถที่เกิดจากความเฉลียวฉลาดของผู้คนในกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งได้ประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งต่อไปอีกรุ่นหนึ่ง จนถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญามี ๒ ระดับ ระดับหนึ่งเรียกว่า **ภูมิปัญญาชาวบ้าน** เป็นระดับท้องถิ่น อีกระดับหนึ่งเรียกว่า **ภูมิปัญญาไทย** เป็นระดับชาติหรือระดับประเทศ ทั้งสองระดับมีความเกี่ยวข้องกัน

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุตร และคณะ)

๔. คำสำคัญ มี ๔ คำ

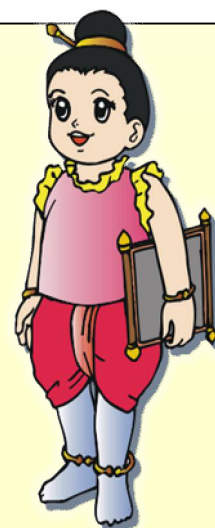
...ตัวอย่างของหนองและบึงขนาดใหญ่ในประเทศไทยได้แก่ **หนองหาน** ในจังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่ราว ๑๒๓ ตารางกิโลเมตร **บึงบอระเพ็ด** ในจังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ราว ๒๑๒ ตารางกิโลเมตร จัดเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดของประเทศและกว๊านพะเยาในจังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ราว ๑๗ ตารางกิโลเมตร คำว่า **กว๊าน** เป็นภาษาถิ่นในภาคเหนือ สันนิษฐานว่ามาจากคำในภาษามอญว่า **กวิก** ซึ่งแปลว่า บึงหรือหนองเช่นกัน

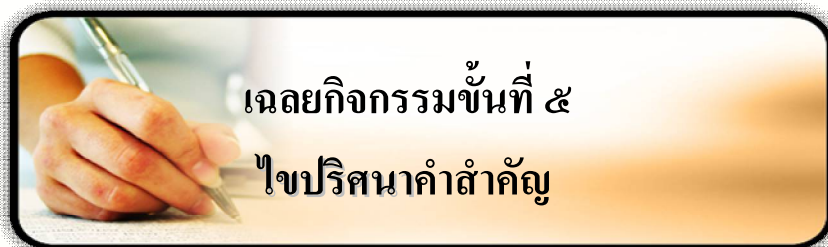
(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓ : วิทยาศาสตร์ พงศานุตร และคณะ)

๕. คำสำคัญ มี ๔ คำ

พรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมที่จะช่วยให้บุคคลดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ประกอบด้วย **เมตตา** คือ การปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข **กรุณา** คือ การปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ **มุทิตา** คือ ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีและ **อุเบกขา** คือ การวางใจเป็นกลาง

(จินตนา ธรรมรงค์)

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วขีดเส้นใต้ () คำสำคัญ (๑๔ คะแนน)

ตัวอย่าง

ความคิด เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการเขียนร้อยกรอง เมื่อเกิดความคิดแล้วกวีหรือผู้แต่งบทร้อยกรองก็จะถ่ายทอดออกมาเป็น ภาษา

(แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ เรื่องการอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ : นริศรา ยะอิตะ)

๑. คำสำคัญ ๒ คำ

วันนี้ฉันได้เดินทางไปท่องเที่ยวที่จังหวัดสุโขทัย ซึ่งการเดินทางในครั้งนี้เป็นโครงการ วัฒนธรรมสัญจร ของชมรมศิลปวัฒนธรรม ฉันได้เห็นวัดเก่าแก่และได้นมัสการพระพุทธรูปตามวัดต่างๆ ฉันมีความสุขที่ได้เห็นอารยธรรมของเมืองหลวงไทยในอดีต พลังก็นึกถึงข้อความในศิลาจารึกที่ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” ซึ่งบ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

(TEST เตรียม ENT ' วิชาภาษาไทย : บัณฑิตแนะแนว)

๒. คำสำคัญ ๓ คำ

ประวัติศาสตร์ไทยได้จารึกสตรีท่านหนึ่งไว้ว่าเป็น **วีรสตรี** ของชาติที่ได้สร้าง **วีรกรรม** อันกล้าหาญ ปรากฏไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ประวัติของท่าน เพื่อจะได้นำมาประพฤติปฏิบัติเป็นเยี่ยงอย่างและสตรีท่านนั้นก็ชื่อ **ท้าวสุรนารี**

(ประวัติบุคคลสำคัญของไทย ท้าวสุรนารี : มานิติ หล่อพินิจ)

๓. คำสำคัญ ๔ คำ

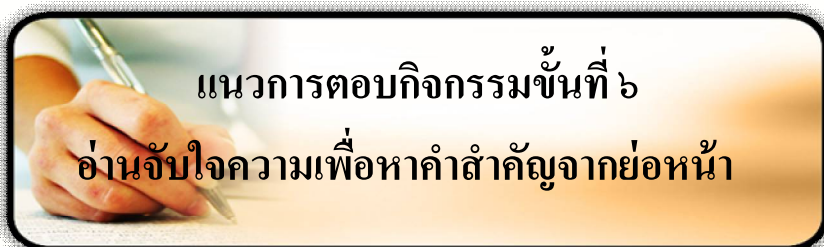
คำว่า **คาราโอเกะ** เป็นภาษาญี่ปุ่นเกิดขึ้นใหม่โดยนำคำ **ว่า คารา** (Kara) ซึ่งแปลว่า **ว่างเปล่า** มาผสมกับคำยืมภาษาอังกฤษ **โอเกะ** (จากคำว่า Orchestra) รวมความแล้วมีความหมายถึงเพลงที่มีแต่เสียงดนตรี ไม่มีเสียงนักร้อง แต่มีเนื้อร้อง ปรากฏเลื่อนไปตามส่วนล่างของจอ เพื่อให้คนที่ชอบร้องเพลงได้ร้องตามทำนองและได้ดูภาพสวยๆ ที่อาจเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับเพลงนั้นๆ ก็ได้

(นิตยา กาญจนวรรณ)

๔. คำสำคัญ ๕ คำ

ในรังมดประกอบไปด้วยมดอยู่ด้วยกัน ๓ ชนิด คือ **มดงาน** หรือ **มดแดง** ที่ทำหน้าที่สร้างรัง หาอาหาร ซึ่งก็คือมดตัวเมียที่เป็นหมัน ชนิดต่อมาคือ **มดตัวผู้** ที่เกิดมาเพื่อผสมพันธุ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หลังจากนั้นทำหน้าที่ของมันเสร็จแล้วมันก็จะตาย มดชนิดที่สำคัญที่สุดในรัง คือ **มดนางพญา** หรือ **มดแม่รัง** เป็นมดแดงตัวเมียที่สลัดปีกทิ้งหลังจากที่ได้รับการผสมพันธุ์

(O-Net G-53 : ฝ้ายวิชาการ บริษัทรัชดาเอสโซเททจำกัด)

คำชี้แจง อ่านเรื่องแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

๑. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๑ มี ๕ คำ คือ

.....ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางการดำรงอยู่ การปฏิบัติตนในทางที่ควร
.....ความมั่นคง ยั่งยืน.....

๒. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๒ มี ๑ คำ คือ

.....ความพอประมาณ.....

๓. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๓ มี ๑ คำ คือ

.....พอเพียง.....

๔. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๔ มี ๑ คำ คือ

.....การเตรียมตัว.....

๕. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๖ มีคำว่าอะไร

.....ความรู้.....

๖. คำสำคัญของย่อหน้าที่ ๗ มีคำว่าอะไร

.....คุณธรรม.....

๗. ใครสามารถใช้ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

.....ทุกคน.....

๘. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในด้านความพอได้อย่างไร

.....ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น.....

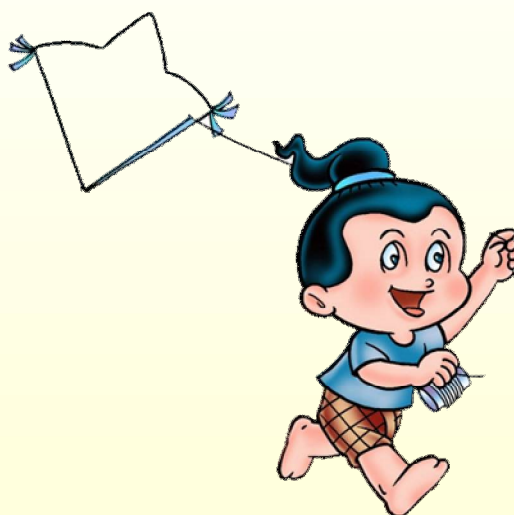
๙. ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ คือ

..... ความพอดี พอเพียง การเตรียมตัว

๑๐. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วยสองเงื่อนไข คือ

..... ความรู้ คุณธรรม

การเฉยอยู่ในคุลยพินิจของครูผู้สอน

บรรณานุกรม

ชมรมบ้านวิทยาศาสตร์. (๒๕๕๒). มหัศจรรย์พืชและสัตว์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ :
 ครีမ် พับลิชชิ่ง.

ดวงพร หลิมรัตน์. (๒๕๕๑). หนังสือเรียนภาษาไทย ม. ๑ . กรุงเทพฯ : แม็ค.

นรบดี สิริเนาวพงศ์. (๒๕๕๔). แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
 ภาษาไทย ๖. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

นริศรา ยะอิตะ. (๒๕๕๕). ชุดฝึกทักษะที่ ๑ การอ่านจับใจความเพื่อหาคำสำคัญ.
 โรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยม เขต ๓๗.

ฝ่ายวิชาการ บริษัทธาดาแอสโซเอทจำกัด. (ม.ป.ป.). เอกสาร O-NET G ๕๓ ๐๑ ภาษาไทย.
 กรุงเทพฯ : บริษัทธาดาแอสโซเอทจำกัด.

ฝ่ายวิชาการสำนักบัณฑิตแนะแนว. (๒๕๕๓). TEST เตรียม ENT วิชาภาษาไทย.
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตแนะแนว.

พระมหาสมชาย ฐานรุตโธ. (๒๕๕๓). มงคลชีวิต ฉบับก้าวหน้า. กรุงเทพฯ :
 ชมรมพุทธศาสตร์ในอุปถัมภ์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า.

มานิติ หล่อพินิจ. (๒๕๓๖). ประวัติบุคคลสำคัญของไทย ท้าวสุรนารี. กรุงเทพฯ :
 ทิพย์วิสุทธิ.

มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา. (๒๕๕๐). นามานุกรมวรรณคดีไทย ชุดที่ ๑
 ชื่อวรรณคดี. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วารสารสื่อพลัง ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๒)

วิภาวี พัฒนะวานิชและคณะ. (๒๕๕๓). รวมข้อสอบฉบับจริง O - NET ม.๓. กรุงเทพฯ :
 เดอะบุ๊คส์.

วิลาสวงศ์ พงศบุตร และคณะ.(๒๕๔๘).สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราช
ประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๓.

พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราช
ประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (๒๕๕๑). คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียน

เชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความและสรุปความ. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์ โสภากิ่งกาญจน์ บุณสินวัฒนาภรณ์ และระวีวรรณ มงคลเลิศศักดิ์.

(ม.ป.ป.). เจาะ GAT เชื่อมโยง. กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต.

สอวท ดำเนินสวัสดิ์. (๒๕๓๗). คู่มือพิชิต O-NET ม.๖ ภาษาไทย. กรุงเทพฯ :

ไฮเอ็ดพับลิชชิง.

สามารถ พงศ์ไพบูลย์ และคณะ. (๒๕๓๗). เฉลย-เก็บข้อสอบ O-NET ม.๓. กรุงเทพฯ :

เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ และธนรัชต์ ศิริสวัสดิ์. (๒๕๕๒). คู่มือการเรียนการสอน

ภาษาไทย สร้างเด็กไทยให้อ่านเก่ง อ่านเร็วระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ :

กรุงเทพมหานคร.

เสนีย์ วิลาวรรณ. (๒๕๔๓). ท ๒๐๓ ภาษาไทยสมบูรณ์แบบ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

เสนีย์ วิลาวรรณและคณะ. (๒๕๔๓). แบบฝึกทักษะภาษาไทย ชุดพัฒนาทักษะภาษา ม.๑

เล่ม ๒. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.